

ЛЕКСИЧНА СКЛАДОВА ЯК ВАЖЛИВИЙ КОМПОНЕНТ СТАНОВЛЕННЯ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Дяченко О.В.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

У сучасному суспільстві мовна освіта спрямована на становлення культури мовлення як одного з її пріоритетних напрямів в умовах подальшого розвитку української мови як державної. Серед найважливіших компонентів цього процесу є лексична складова мови, яка є підґрунтям для формування мовної особистості, що відбувається як у процесі свідомого засвоєння лексичних одиниць, так і через практику мовлення.

Слід зазначити, що лексична складова української мови – це не лише певна сукупність або звичайний набір слів, а розгалужена система, до якої входять і кількість значень, і стилістичне забарвлення, і походження, і взаємні відношення, а найголовніше – сфера вживання певних мовних засобів. Вивчення різноманітних лексичних явищ у межах таких розділів, як лексикологія, лексикографія, етимологія, культура мовлення, семантика та ін., збагачує мовне мислення українських та іноземних студентів, формує їхню здатність шукати та аналізувати відповідні лексичні одиниці у контексті, вміння критично мислити, уникати лексичних помилок, добирати найбільш точні слова для передачі змісту, зокрема за фаховим спрямуванням, розрізняти лексичне і граматичне значення слів, диференціювати загальноживану лексику та термінологію будь-якої наукової галузі. Таким чином, формування комунікативно-мовленнєвої компетентності у студентів різних спеціальностей передбачає цілеспрямований розвиток лексичних навичок аудіювання, говоріння, читання та письма. У цьому контексті лексична компетенція, що визначається як здатність людини адекватно продукувати та інтерпретувати мовлення, є головною передумовою ефективною діяльності, особливо у професійному середовищі.

Оволодівши лексичними нормами, студент зможе реалізувати себе у двох формах вираження мови – усній і письмовій, в яких продемонструє власну лексичну компетенцію у різних життєвих ситуаціях, зокрема, у фаховій сфері, маючи великий активний словниковий запас, що забезпечує змістовність висловлювань, варіативність, доречність і стилістичну гнучкість. А лексична необізнаність, навпаки, призведе до шаблонності, мовленнєвих штамів, повторень, порушення норм етикету мовлення та зниження якості комунікації загалом.

Отже, лексична складова сучасної української літературної мови відіграє фундаментальну роль у процесі становлення культури мовлення кожної особистості. Глибоке і свідоме опанування лексики є важливим етапом для формування комунікативного, інтелектуально й мовно розвиненого, компетентного спеціаліста, здатного ефективно й гідно думати та спілкуватися в різних сферах життєдіяльності.